
DLACZEGO PAŃSTWO MA DOSTARCZAĆ NIEKTÓRE DOBRA?

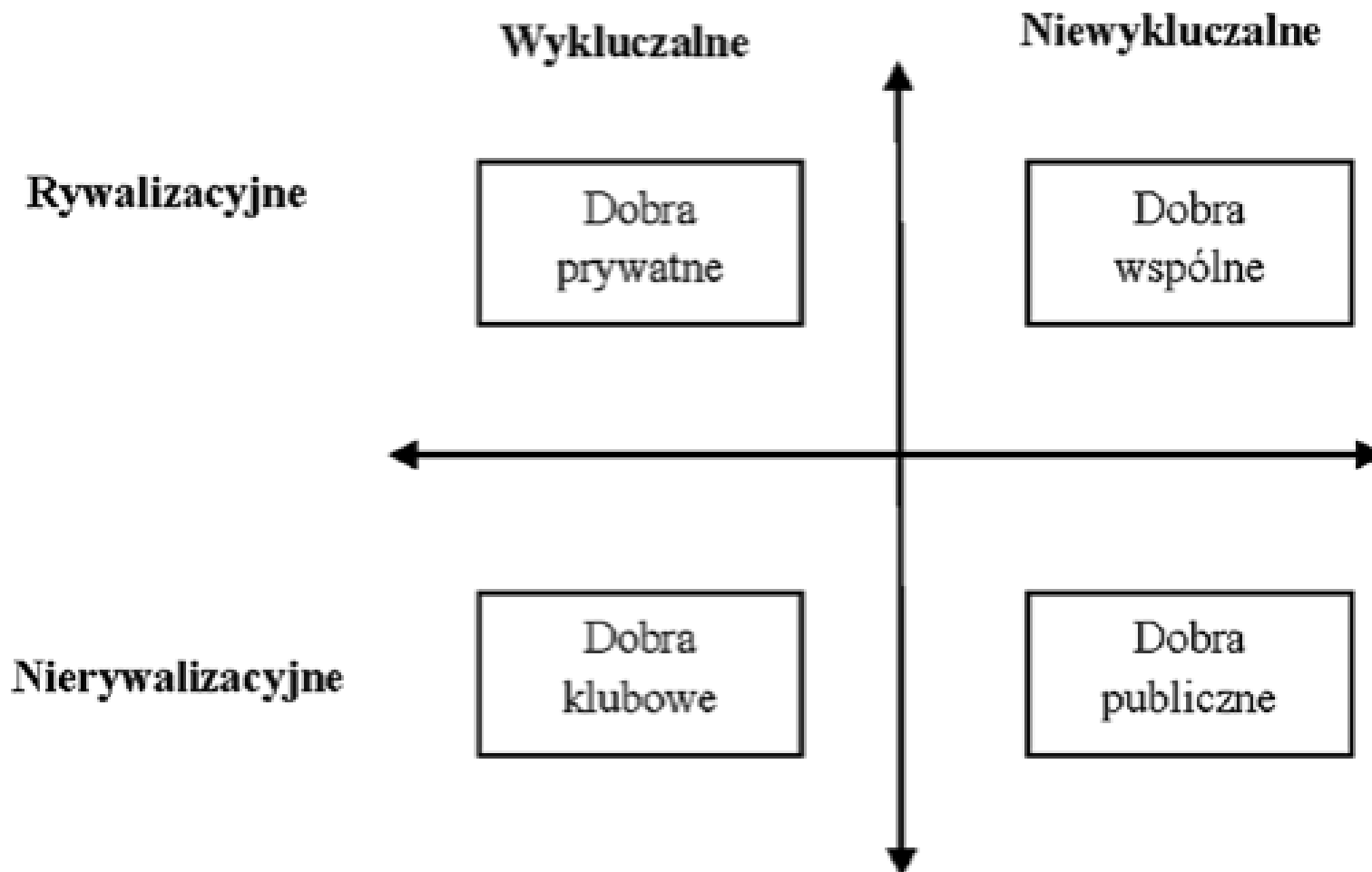
O EKONOMII I GOSPODARCE INACZEJ, DR MATEUSZ BENEDYK

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH

- ❑ Próba znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy rynek jest w stanie efektywnie dostarczać wszystkie rodzaje dóbr
- ❑ Kilka teorii o tzw. zawodnościach rynku: monopole, dobra publiczne, koszty zewnętrzne, asymetria informacji
- ❑ Paul Samuelson i jego rola w ekonomii
- ❑ Dobra publiczne: brak rywalizacji w konsumpcji i niemożliwość wykluczenia z konsumpcji

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH

- Z powodu swoich cech dobra publiczne nie będą dostarczane na rynek lub będą dostarczane w zbyt małych ilościach, by maksymalizować dobrobyt konsumentów (będziemy na niższej krzywej obojętności z powodu niskiej produkcji dóbr publicznych)
- Efekt gapowicza
- Przykłady dóbr publicznych: latarnia morska, obrona narodowa

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH

- Czyste dobra publiczne a funkcje państwa
- Na ile służbę zdrowia czy edukację da się wpisać w teorię dóbr publicznych?
- Czy nie lepiej zdefiniować dobra publiczne jako wszystko to, co dostarcza państwo?

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH - KRYTYKA

Weźmy przykład oczywistego dobra prywatnego – skarpetek. Po pierwsze, pojawia się kwestia zdrowotna. Ludzie, którzy nie noszą skarpetek, są bardziej narażeni na przeziębienie, obolałe stopy, od-ciski, a być może także zapalenie płuc. A choroby te oznaczają stratę roboczodniówek i mniejszą produkcję; mogą skutkować podwyższeniem opłat lekarskich i zwiększeniem składek ubezpieczeniowych osób ubezpieczonych zdrowotnie ze względu na choroby zakaźne; zwiększony popyt na usługi lekarskie będzie oznaczał pogorszenie jakości opieki zdrowotnej dla innych. Co więcej, pojawia się problem estetyczny: wielu ludzi czuje się urażonych widokiem bosych stóp. Restauratorzy zabraniają bosych stóp w swoich lokalach, przypuszczalnie dlatego, aby utrzymać część wrażliwej na ten problem klienteli. (...) Problem w żadnym razie nie ogranicza się do skarpetek, gdyż wszystkie dobra prywatne w jakiś sposób wpływają na postronnych. Czytelnik jest zachęcany, by znaleźć przykład dobra prywatnego, które nie będzie generowało „przelewania” korzyści na strony trzecie (ang. *spillover effects*). (...) Jednak wielu ekonomistów nadal twierdzi, że samo występowanie korzyści zewnętrznych jest dowodem na występowanie niedoskonałości rynku, na które jedyną odpowiedzią są interwencje państwa (Block 1983, s. 3, tłum. SK).

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH - KRYTYKA

- Istnieje szereg dóbr publicznych, które są dostarczane przez rynek: np. fale radiowe lub niekodowany sygnał telewizji
- Przedsiębiorcy mogą np. łączyć dobro publiczne z dobrem prywatnym
- Nie wiemy, jak dużą część dóbr publicznych będzie w stanie dostarczać rynek, ale z pewnością samo spełnianie cech dobra publicznego nie powoduje braku możliwości produkcji w sposób rynkowy

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH - KRYTYKA

- Czy możemy stwierdzić, że dobra produkowane przez państwo podnoszą nasz dobrobyt?
- Problem pryncypała-agenta
- Kryterium Pareto
- Murray Rothbard i *zademonstrowana preferencja* – jedynie rynkowe wymiany spełniają kryterium Pareto

TEORIA DÓBR PUBLICZNYCH - KRYTYKA

- Czy ludzie stają się altruistami, kiedy przechodzą do rządu?
- Definicja dobra publicznego a subiektywizm w ekonomii (pacyfiści a obrona narodowa)
- Czy możliwe jest dostarczanie np. obrony narodowej przez rynek?
- Anarcho-kapitalizm – Murray Rothbard, Hans-Hermann Hoppe
- Instytucje ubezpieczeniowe?